

Nadace chce zachránit unikátní varhany

V jabloneckých kostelích před několika lety vznikla tradice letních varhanních koncertů. Akce, která má ohlas a vysokou uměleckou kvalitu, hojně láká hudebníky i posluchače ze širokého okolí. Varhany v kostele Nejsvětějšího Srdce Ježíšova na Horním náměstí dosluhují a potřebují náročnou opravu, i proto vznikl Nadační fond Jablonecké varhany.

Na jaře loňského roku uplynulo 85 let od slavnostního předání varhan renomovanou krnovskou firmou Rieger-Kloss (9. dubna 1932). „Za několik dnů poté byl tehdy nový katolický kostel vysvěcen a otevřen veřejnosti. Monument-

ální stavba, která zcela změnila panoráma našeho města, tak dostala do vlnku stejně významný nástroj,“ říká manželé Irena a Jiří Kreiselovi, kteří nadační fond založili.

Tehdejší varhanáři vytvořili nástroj, který je unikátní svou velikostí, rozsahem rejstříků a jejich kombinací. Varhany slouží více než osmdesát let a zejména v posledních desetiletích využili jeho bohatých zvukových možností naši nejlepší varhaníci.

„Bohužel, zatímco lidé s věkem dozrávají, u varhan je tomu naopak. Náš nástroj je zcela pneumatický, nevyužívá žádné elektrické obvody, vyjma ventilátoru, který jej zásobuje vzduchem. Stiskem klávesy na hracím stole se přes několik dalších posilovacích ventilů otevře velký ventil pod píšťalou, jež zazní. Samozřejmě do toho vstupují další možnosti nastavení rejstříků, propojujících jednotlivé sady píšťal. A vše je ovládáno jen vzduchovými rozvody. Pokud si to představíte pro sestavu více než tři tisíců píšťal našich varhan, je to malý velký technický zážrak. Pro zajímavost, zmíněné ventily, zvané mnišky, byly vyráběny z velrybí kůže,“ popisuje princip unikátního hudebního nástroje Jiří Kreisel.

Přestože varhany na první pohled uchvátí kovovými píšťalami v takzvaném prospektu (návrtém architektem Josefem Záschem), jejich materiálem je hlavně dřevo, které je napadeno červotočem. „Nejenom, že chodbičkami larev tohoto broučka vzduch proudí i jinam, než je potřeba, ale hlavně je dřevo mechanicky oslabeno. Podtrženo a sečteno, během pár let jejich pneumatický ovládací systém definitivně doslouží stářím a červotoč dokoná dílo zkázy tak, že budou muset být rozebrány. Jinak by se zborčila celá skříň nesoucí váhu kovových i dřevěných píšťal. Dílčí opravy nepomohou, jediné celkové zrestaurování může nástroj ještě zachránit,“ upozorňuje Irena Kreiselová.

Celý nástroj, stejně jako kostel a jeho vybavení, tvoří jedinečné souznění do posledního de-

tailu, vše je od roku 1958 památkově chráněno. „Varhany se po celou dobu výhulky modernizaci a nežádoucím úpravám. Jsou tak cenné i po technické stránce a chceme je zachránit. I proto jsme 8. listopadu založili Nadační fond Jablonecké varhany. Oslovujeme sponzory, instituce a rádi bychom o podporu požádali i veřejnost. To, co vybereme, poslouží na všechny práce kolem varhan nebo jako spoluúčast při získání veřejných peněz,“ zdůvodňují zřízení nadace manželé Kreiselovi. Více informací o nadaci na webu www.jabloneckavarhany.cz, přispět na rekonstrukci varhan můžete na účtu, který bude na webových stránkách zveřejněn v lednu a v únorovém vydání JM. (end/kr)

Zástupce Nadačního fondu Jablonecké varhany Jiří Kreisel. Foto Jiří Endler

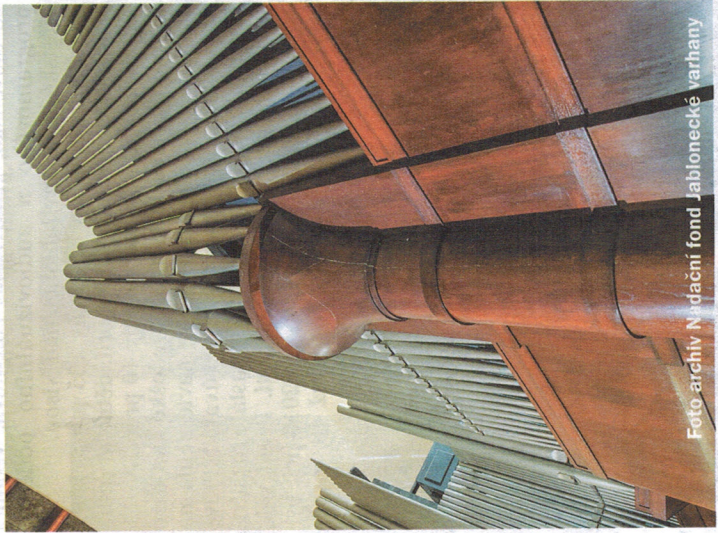

Foto archiv Nadační fond Jablonecké varhany